U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Veroniky Juřičkové a soudců Tomáše Langáška a Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce: **T. P. D.**, zastoupený Mgr. Vratislavem Polkou, advokátem, sídlem Vinohradská 1233/22, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 12. 2020, č. j. OAM-739/ZA-ZA04-HA13-2020, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 29. 10. 2021, č. j. 13 Az 3/2021-20,

takto:

I. Kasační stížnost žalobce **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení případu

[1] Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. Důvodem podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany byly žalobcem tvrzené dluhy v zemi původu a jeho přání setrvat v České republice kvůli synovi, o kterého se chce starat. V rámci pohovoru (viz protokol ze dne 5. 11. 2020) žalobce uvedl, že do České republiky přicestoval legálně v roce 2002, získal oprávnění k dlouhodobému a později k trvalému pobytu. V prosinci 2018 mu byl udělen výjezdní příkaz, jemuž předcházelo rozhodnutí o správním vyhoštění po podmíněném propuštění z výkonu trestu odnětí svobody (žalobce byl odsouzen k trestu odnětí svobody v délce 10 let a 6 měsíců za zvlášť závažný zločin nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy spáchaný v rámci organizované skupiny a ve velkém rozsahu). Žalobce při pohovoru zopakoval důvody žádosti o mezinárodní ochranu (uvedené výše) a potvrdil, že jiné důvody k podání žádosti nemá. K otázce, proč o mezinárodní ochranu žádá až nyní, uvedl, že požádal o povolení pobytu za účelem sloučení se současnou přítelkyní, s níž žije, avšak to mu nebylo uděleno a dostal výjezdní příkaz. Pobýval by proto v České republice nelegálně. Dále z pohovoru vyplynulo, že s nezletilým synem nežije, posílá mu výživné a jednou až

dvakrát měsíčně za ním jezdí z Prahy do Ostravy. O prázdninách syna bere na několik dnů k sobě do Prahy. V zemi původu stíhán nikdy nebyl, avšak uvedl, že „měl problémy s policií“ kvůli zmiňovaným dluhům soukromým osobám. V rámci doplňujícího pohovoru (viz protokol ze dne 26. 11. 2020) žalobce vysvětlil původ dluhů v zemi původu (náklady na léčbu žalobcovy matky). Dluh splácel do roku 2010, později již nemohl, neboť byl ve vazbě a ve výkonu trestu, poté již nenašel zaměstnání. Na rozdíl od přechozí výpovědi uvedl, že s policií potíže kvůli dluhu neměl, má ovšem strach z mafie v zemi původu, která mu policií vyhrožuje. Potvrdil, že o mezinárodní ochranu požádal také z důvodu legalizace svého pobytu v České republice.

[2] Žalovaný v odůvodnění rozhodnutí vysvětlil nedostatečnost důvodů pro udělení azylu (§ 12, § 13 a § 14 zákona o azylu) ve vztahu k žalobcem uváděné obavě z věřitelů (a z mafie) v zemi původu, stejně jako ve vztahu k jeho přání setrvat v České republice se svým synem. Důvody pro udělení doplňkové ochrany (§ 14a zákona o azylu) se žalovaný nezabýval s odkazem na § 15a zákona o azylu, dle kterého nelze doplňkovou ochranu udělit, je-li důvodné podezření, že se cizinec dopustil vážného zločinu. Žalovaný v rozhodnutí podrobně odůvodnil, proč lze konkrétní trestný čin (drogová kriminalita) spáchaný žalobcem podřadit pod neurčitý právní pojem „vážný zločin“.

[3] Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobou u Městského soudu v Praze, který ji v záhlaví označeným rozsudkem jako nedůvodnou zamítl.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[4] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku městského soudu kasační stížnost, v níž poukázal na nepřezkoumatelnost rozhodnutí žalovaného. V této souvislosti namítal, že při pohovorech poukazoval na to, že se obává návratu do země původu s ohledem na své odsouzení pro drogový trestný čin. Ve Vietnamu jsou tresty za tuto trestnou činnost nepřiměřeně přísné, dle informací z doslechu má stěžovatel za to, že i odsouzená a již potrestaná osoba může být po návratu do Vietnamu znovu souzena, přičemž nelze vyloučit ani uložení trestu smrti, což představuje důvod pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu. Dále může být stěžovatel z těchto důvodů obětí vydírání ze strany policejních orgánů pod hrozbou zahájení trestního stíhání.

[5] Stěžovatel zopakoval obavu z hrozící újmy ze strany věřitelů (soukromých osob). Závěry městského soudu, že tuto obavu ničím nedoložil, stěžovatel odmítl, neboť není v jeho moci zajistit důkazy, které je povinen opatřit správní orgán. Upozornil, že jako uprchlík nemůže doložit a prokázat každou část svého azylového příběhu, v pochybnostech je nezbytné žadateli o mezinárodní ochranu vyhovět.

[6] Dále uvedl, že v jeho případě byla prokázána také existence důvodu hodného zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. V této souvislosti poukázal na složitost přesídlení osob zpět do Vietnamu, neboť z podkladů vyplývá, že vietnamská vláda podporuje migraci a odliv obyvatelstva ze země. Po návratu ze zahraničí pak nemají tyto osoby možnost vést důstojný život, nezískají zaměstnání, ani neexistuje záchytný sociální systém. Stěžovatel uvedl, že je na území České republiky integrován, má zde přítelkyni a syna, v jeho případě by se tedy jednalo o velký zásah do soukromého a rodinného života. Proto mu měl být humanitární azyl udělen.

[7] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti poukázal na nepřijatelnost kasační stížnosti, neboť nepřináší žádnou novou otázku, kterou by judikatura Nejvyššího správního soudu dosud neřešila. Odkázal na judikaturu, z níž vyplývá, že nepříznivá ekonomická situace v zemi původu nemůže být důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. Rozsudek městského soudu žalovaný považuje za přezkoumatelný a dostatečně odůvodněný.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[8] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[9] Podle § 104a odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s."), Nejvyšší správní soud odmítne pro nepřijatelnost kasační stížnost ve věci, v níž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, jestliže svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[10] Kritéria přijatelnosti kasační stížnosti Nejvyšší správní soud vymezil již v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS. Kasační stížnost je přijatelná v případech, k nimž se judikatura doposud nevyjádřila, v nichž existuje judikatura rozporná (nejednotná), nebo je potřeba učinit judikaturní odklon. Dále je kasační stížnost přijatelná rovněž v případech zásadního pochybení krajského soudu, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele (viz také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 6. 2021, č. j. 10 As 154/2021-23, nebo usnesení ze dne 27. 8. 2021, č. j. 9 As 144/2021-31).

[11] Stran přesahu vlastních zájmů z pohledu výše uvedených kritérií stěžovatel v kasační stížnosti nic netvrdil, přičemž ani jedna z uplatněných kasačních námitek není důvodem, který by mohl založit přesah zájmů stěžovatele, natož přesah svým významem podstatný. Nejvyšší správní soud žádná pochybení (natož zásadního rázu, či taková, které by mohla mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele) v napadeném rozsudku městského soudu neshledal.

[12] K namítané nepřezkoumatelnosti rozhodnutí žalovaného, neboť se nevypořádalo se stěžovatelovým tvrzením, že se obává návratu do země původu s ohledem na své odsouzení pro drogový trestný čin, za který mu může hrozit trest smrti, Nejvyšší správní soud uvádí, že je to žadatel o mezinárodní ochranu, kdo svými tvrzeními vymezuje, jakými skutečnostmi se bude správní orgán konkrétně zabývat při posouzení, zda jsou splněny důvody pro udělení mezinárodní ochrany dle některého z důvodů dle § 12 až § 14b zákona o azylu. V tomto rozsahu je správní orgán povinen také dostatečně zjistit skutkový stav (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 6. 2004, č. j. 3 Azs 23/2004-65). Stěžovatel v průběhu správního řízení nepředestřel vůbec žádné obavy související s hrozbou trestu smrti či s opakovaným potrestáním za trestný čin (za který již byl potrestán v České republice), jak nyní tvrdí v kasační stížnosti. Tyto obavy nelze dovodit ani z kontextu jeho žádosti, ani z výpovědí učiněných při pohovorech. Stěžovatel při pohovorech výslovně uvedl pouze to, že důvodem žádosti o mezinárodní ochranu jsou dluhy v zemi původu, přání setrvat v České republice kvůli synovi a legalizace jeho pobytu v České republice. Rozhodnutí žalovaného tak z tohoto důvodu nemůže být

nepřezkoumatelné, neboť stěžovatel v předchozím řízení nevznesl žádná z uvedených tvrzení stran obav z opakovaného trestního stíhání, které by mohlo vyústit v trest smrti.

[13] Pokud se jedná o tvrzenou možnost uložení trestu smrti, Nejvyšší správní soud uvádí, že stěžovatel k této skutečnosti nic netvrdil ani ve správním řízení, ani v soudním řízení před městským soudem. Poprvé tuto námitku uplatnil až v kasační stížnosti, avšak ani v tomto případě konkrétně neuvedl a ničím nedoložil, že by takové trestní řízení bylo vůči němu ve Vietnamu vedeno, resp. že by mu skutečně hrozilo. Nejvyšší správní soud v této souvislosti poukazuje zejména na skutečnost, že předchozí stanoviska a tvrzení stěžovatele tuto hrozbu nijak nezmiňují, stěžovatel v kasační stížnosti rovněž vůbec nevysvětluje, proč ji vznáší až nyní (v této souvislosti nepravdivě tvrdí, že ji vznesl již před správním orgánem). Již z těchto důvodů považuje Nejvyšší správní soud námitku stěžovatelovy obavy z trestu smrti za nevěrohodnou. Stěžovatel nadto nijak neosvědčil ani jinak nepodpořil (například podrobnějším plausibilním tvrzením) ani obecné tvrzení o možnosti opakovaného potrestání ve Vietnamu za trestnou činnost, za kterou již byl potrestán v České republice. Obavu založenou na neurčité a nijak neupřesněné informaci z doslechu nelze posoudit jako obavu z existující či pravděpodobné hrozby újmy, která by byla relevantní ve smyslu zákona o azylu. Stěžovatel neodkázal na existenci žádného konkrétního případu, kdy by byl ve Vietnamu odsouzen pachatel trestného činu spáchaného v zahraničí (za nějž byl odsouzen též v zahraničí a vykonal i uložený trest). S obdobnými neurčitými námitkami tohoto charakteru ze strany stěžovatelů vietnamské státní příslušnosti páchajících drogovou trestnou činnost se pak Nejvyšší správní soud ve své rozhodovací činnosti setkává opakovaně a nepovažuje je za relevantní a věrohodné (např. usnesení ze dne 14. 10. 2020, č. j. 9 Azs 140/2021-32, bod [15], ze dne 26. 2. 2020, č. j. 10 Azs 217/2019-82, bod [27], ze dne 23. 11. 2016, č. j. 6 Azs 139/2016-28, ze dne 6. 2. 2014, č. j. 9 Azs 27/2013-27, bod [10]).

[14] K nesouhlasu stěžovatele se způsobem, jakým se městský soud vypořádal s jeho žalobní námitkou týkající se obav z věřitelů v zemi původu, Nejvyšší správní soud uvádí, že městský soud této námitce nepřisvědčil nikoli pro neunesení důkazního břemene ze strany stěžovatele (jak se mylně domnívá), nýbrž z toho důvodu, že hrozba pronásledování či vážné újmy ze strany soukromých osob může být důvodem pro udělení mezinárodní ochrany, pouze pokud by bylo v řízení zjištěno, že státní orgány v zemi původu nejsou schopny nebo ochotny stěžovateli zajistit ochranu (viz § 2 odst. 5 a odst. 6 zákona o azylu). Městský soud v napadeném rozsudku poukázal na skutečnost, že žalovaný se v rozhodnutí možností ochrany v zemi původu dostatečně zabýval a správně upozornil, že stěžovatel se na státní orgány v zemi původu neobrátil, ani neuvedl, proč tak neučinil či učinit nemohl. Ve věci tak nebylo rozhodné (ne)unesení důkazního břemene stěžovatelem, ale skutečnost, že stěžovatel se na státní orgány v zemi původu vůbec neobrátil a nevysvětlil, proč by ochrana státními orgány v zemi původu nebyla možná. V řízení pak nebylo zjištěno, že by státní orgány v zemi původu obecně nebyly schopny či ochotny zajistit ochranu před pronásledováním věřiteli (soukromými osobami). Posouzení městského soudu proto bylo učiněno v souladu s dosavadní judikaturou Nejvyššího správního soudu (např. rozsudky ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004-48, ze dne 13. 9. 2004, č. j. 4 Azs 160/2004-41, ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 7/2004-37, nebo ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008-57).

[15] Rovněž námitku existence důvodů hodných zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu odůvodněnou nedobrou sociální a ekonomickou situací navrátilců do

Vietnamu a rodinnou situací stěžovatele (přítelkyně a nezletilý syn žijící v České republice) vypořádal městský soud správně, dostatečně a v souladu s dosavadní judikaturou Nejvyššího správního soudu, kterou v napadeném rozsudku cituje. K udělení humanitárního azylu přistoupí správní orgán např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními jevy, tedy v případech, na něž sice nedopadají taxativní výčty § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by přesto bylo „nehumánní" azyl neposkytnout. Soudy pak v této souvislosti posuzují, zda správní orgán při rozhodování o humanitárním azylu nevybočil z mezí správního uvážení a nerozhodl v rozporu se zákazem libovůle (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004-55, nebo ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003-48). Jak je patrné, důvody uváděné stěžovatelem nejsou důvody relevantními pro udělení humanitárního azylu ve smyslu citované judikatury.

[16] Nejvyšší správní soud pak závěrem doplňuje, že *„poskytnutí azylu je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území ČR, tak jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR"* (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 - 48). Snaha o legalizaci pobytu (např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 6. 2004, č. j. 7 Azs 138/2004-44, ze dne 16. 2. 2005, č. j. 4 Azs 333/2004-69, ze dne 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 423/2004-81, nebo ze dne 24. 2. 2005, č. j. 7 Azs 187/2004-94), stejně jako ekonomické důvody a s tím související těžké životní podmínky (např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003-65, ze dne 30. 10. 2003, č. j. 3 Azs 20/2003-43, ze dne 27. 8. 2003, č. j. 5 Azs 3/2003-54) podle setrvalé judikatury Nevyššího správního soudu nemohou být relevantním důvodem udělení mezinárodní ochrany.

IV. Závěr a náklady řízení

[17] Vzhledem k tomu, že městský soud rozhodl v souladu s ustálenou a jednotnou judikaturou, která poskytuje odpověď na stěžovatelem vznesené kasační námitky, a nepochybil ani při výkladu hmotného či procesního práva, Nejvyšší správní soud kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[18] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 a 7 ve spojení s § 120 s. ř. s. Ačkoli byla kasační stížnost odmítnuta, což je situace, na kterou obecně pamatuje § 60 odst. 3 s. ř. s., k odmítnutí pro nepřijatelnost dochází na základě zjednodušeného věcného posouzení případu (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS), a proto je na místě rozhodnout o náhradě nákladů řízení podle úspěchu ve věci (viz již citované usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. 9 As 83/2021-28). Žalobce (stěžovatel) neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšnému žalovanému v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady nad rámec obvyklé úřední činnosti, náhrada nákladů řízení se mu tudíž nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. října 2022

Mgr. Ing. Veronika Juřičková
předsedkyně senátu